

TIL KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTELLEKTNING AHAMIYATI

Uchqun Tursunqulov Alisher o'g'li

Ilmiy rahbar: Jumayeva Umida Abdurahim qizi

Annotatsiya. Ushbu maqolada til kompetensiyasini rivojlantirish jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalarining ahamiyati tahlil qilinadi. Sun'iy intellekt asosidagi platformalar va ilovalar o'quvchilarning tinglash, o'qish, yozish va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida xizmat qilishi yoritiladi. Shuningdek, individual yondashuv, moslashuvchan o'qitish tizimi va real vaqt rejimida tahlil qilish imkoniyatlari orqali ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari sun'iy intellektning til o'rganish jarayonini yanada samarali va interaktiv qilishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: til kompetensiyasi, sun'iy intellekt, globallashuv, chatbotlar, sun'iy intellekt (AI)

Аннотация: В данной статье анализируется значение искусственного интеллекта в развитии языковой компетенции. Платформы и приложения на основе ИИ рассматриваются как эффективные инструменты для развития навыков аудирования, чтения, письма и говорения. Также изучается роль персонализированного обучения, адаптивных образовательных систем и обратной связи в реальном времени в повышении качества образования. Результаты исследования показывают, что искусственный интеллект делает процесс изучения языка более эффективным, интерактивным и доступным.

Ключевые слова: языковая компетенция, искусственный интеллект, глобализация, чат-боты, искусственный интеллект (AI)

Abstract. This article analyzes the importance of artificial intelligence in the development of language competence. AI-based platforms and applications are highlighted as effective tools for improving learners' listening, reading, writing, and speaking skills. The study also examines the role of personalized learning, adaptive teaching systems, and real-time feedback in enhancing the quality of education. The findings demonstrate that artificial intelligence makes the language learning process more efficient, interactive, and accessible

Keywords: language competence, artificial intelligence, globalization, chatbots, artificial intelligence (AI)

Kirish. Zamonaviy axborot texnologiyalari asrida inson hayotining deyarli barcha sohalari raqamlashtirilmoqda. Ayniqsa, ta'lim tizimida yuz berayotgan o'zgarishlar yangi imkoniyatlar yaratib, bilim olish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga xizmat qilmoqda. Shunday texnologik yangiliklardan biri bu — sun'iy intellekt (SI)dir. Sun'iy intellekt inson aqlini taqlid qiluvchi tizim bo'lib, u o'rganish, muammolarni hal qilish, qaror qabul qilish kabi murakkab vazifalarni bajarishga qodir. Til o'rganish esa inson hayotida muhim o'rin tutadi. Globalizatsiya jarayonida bir nechta tillarni bilish nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki kasbiy muvaffaqiyat uchun ham zarur bo'lib bormoqda. Til kompetensiyasi — bu shaxsning tilni to'g'ri, ravon va samarali qo'llay olish qobiliyatidir. Ushbu kompetensiya nutq, tinglab tushunish, o'qish va yozish kabi asosiy ko'nikmalarni o'z ichiga oladi. So'nggi yillarda sun'iy intellekt asosida

yaratilgan dastur va platformalar til o'rganish jarayonini tubdan o'zgartirib yubordi. Endilikda o'quvchilar mustaqil ravishda, o'zlariga qulay vaqtda, individual yondashuv asosida bilim olish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Ushbu maqolada sun'iy intellektning til kompetensiyasini rivojlantirishdagi o'rnini, uning afzalliklari va cheklovlari batafsil yoritib beriladi

Asosiy qism. Sun'iy intellekt va til o'rganish: Sun'iy intellekt texnologiyalari til o'rganish jarayonida turli xil shakllarda qo'llanilmoqda. Masalan, mobil ilovalar, virtual o'qituvchilar, chatbotlar va nutqni aniqlash tizimlari o'quvchilarga real vaqt rejimida yordam ko'rsatadi. Bu esa o'rganish jarayonini an'anaviy usullarga nisbatan ancha samarali qiladi. Til o'rganishda eng muhim jihatlardan biri bu — amaliyotdir. Sun'iy intellekt asosidagi platformalar foydalanuvchiga doimiy mashq qilish imkonini beradi. Masalan, chatbotlar orqali o'quvchilar xorijiy tilni suhbat orqali mashq qilishi mumkin. Bu esa ularning nutqiy ko'nikmalarini rivojlantiradi va ishonchini oshiradi. Bundan tashqari, sun'iy intellekt foydalanuvchining bilim darajasini tahlil qilib, unga mos o'quv materiallarini tavsiya qiladi. Bu individual yondashuvni ta'minlab, o'rganish samaradorligini oshiradi. An'anaviy sinf darslarida barcha o'quvchilar bir xil tezlikda o'qitilsa, SI yordamida har bir o'quvchi o'z tempida rivojlanadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt til kompetensiyasini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. U o'rganish jarayonini individuallashtiradi, interaktiv qiladi va samaradorligini oshiradi. Ayniqsa, zamonaviy texnologiyalar yordamida til o'rganish ancha qulay va tezkor bo'lib bormoqda. Biroq, sun'iy intellektni to'liq o'qituvchi o'rnini bosuvchi vosita sifatida emas, balki qo'shimcha yordamchi sifatida ko'rish maqsadga muvofiqdir. Eng yaxshi natijaga erishish uchun AI texnologiyalarini an'anaviy o'qitish usullari bilan birgalikda qo'llash zarur. Kelajakda sun'iy intellekt yanada rivojlanib, til o'rganish jarayonini yangi bosqichga olib chiqishi kutilmoqda. Bu esa insonlarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirib, global muloqotda faol ishtirok etishlariga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sobirova Z.O. Ingliz tili fanini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanishning afzalliklari. – *Modern Education and Development*, 2025, 23(4), 415–419.
2. Xayrullayeva G.M. Sun'iy intellekt va adabiy ta'lim. – *Ilmiy tadqiqotlar va ularning yechimlari jurnali*, 2024, 2(2), 72–73
3. Shoyusupova S.U. Sun'iy intellekt: afzalligi va kamchiliklari. – *Образование наука и инновационные идеи в мире*, 2025, 68(5), 147–150.
4. Abdurazaqova S.R. Sun'iy intellekt va inson faoliyatining mehnat bozorida o'rnini: ijtimoiy va iqtisodiy ta'sirlar. – *International Journal of Science and Technology*, 2025, 2(05), 94–96.
5. Sun Yu va boshqalar. ERNIE: Enhanced Representation through Knowledge Integration. – *arXiv*, 2019.
6. Allayorov B. Sun'iy intellekt yordamida til kompetensiyasini baholash tizimlari. – taqdimot materiallari.